

téma čísla

Zálohy a závedavky

**„Státní kategorie“
dohody ve ZP**

ZDP • odpisy • DPH
mzdy a odvody • ZP

1 0 0 0

řešení

7-8 / 2024

XXIII. ročník

Vážení čtenáři!

U velkých nebo dlouhodobých obchodních zakázek bývá sjednáno poskytnutí záloh na konečnou cenu. Jak v dané situaci postupovat poradíme v kapitole **Zálohy a závdavky**. Jak je to s prodloužením účinnosti institutu mimořádných odpisů Vám *Ing. Ivan Macháček* poradí v kapitole **Odpisy**. V případě, že zaměstnáváte osoby zařazené do „**státní kategorie**“, nepřehlednete třetí kapitolu.

Důležité informace můžete najít i v měsíčnících: **Poradce 2/2025 – Zákon o zdravotním pojištění s komentářem; DÚVaP 9/24 – Odpočty a slevy na dani, DPH ve stavebnictví; PaM 10/24 – Změny v minimální a zaručené mzdě, Novela zákoníku práce; DaÚ 10/24 – Zákon o daních z příjmů, Repo sazba – daňové řízení, Mzda – práva a povinnosti.**

Nezapomeňte na aktuální tematické balíčky: **Zákon o daních z příjmů po novele, Podnikáme v kostce, DPH po novele, Balíček Mzdovým účetním, Cestovní náhrady nově, Daňové výdaje 2024.**

V případě, že máte zájem i některé **periodikům pro rok 2025** chcete si tím zajistit **předplatitelské výhody** a přístup k novým **aktuálním informacím**, neváhejte kontaktovat náš zákaznický servis.

Celou nabídku naleznete na e-shopu www.i-poradce.cz.

Přejeme Vám ještě příjemné léto a těšíme na setkání u dalšího podzimního čísla měsíčníku.

Jarmila Blašíčková
odpovědná redaktorka

Podzimní nabídka vydavatelství

1

2

3

4

5

6

7

rubriky

Seznam otázek

téma čísla:

Zálohy a závdavky

1.1	Zálohy neovlivní účetní ani daňový výsledek.	7
1.2	Pozor na zálohy spojené účtující osobě ...	7
1.3	Daňové úpravy OSVČ při ukončení podnikání.	8
1.4	Přepočet zálohy na daň za kratší období.	8
1.5	Zaměstnanec s prohlášením k dani – zaúčtování mzdy.	9
1.6	Záloha zaměstnanci na drobné výdaje ...	10
1.7	Poslední známá daňová povinnost se může změnit.	11
1.8	Studentské brigády mohou být ještě výhodnější.	12
1.9	Alternativy zálohy na zahraniční pracovní cestu.	13
1.10	Ukončení zálohové povinnosti.	14
1.11	Vliv metody zamezující dvojímu zdanění na placení záloh na českou daň.	14
1.12	Zahraniční pracovní cesta se zálohou a doplatkem.	15
1.13	Jedno zálohové období pro dvě zdaňovací období.	16
1.14	Z jaké částky se počítají zálohy.	17
1.15	Rezerva na daň z příjmů.	18
1.16	Analytické účtování o DPH ze záloh.	19
1.17	Zálohy při souběhu příjmů ze závislé činnosti a z podnikání.	20
1.18	Záloha předem chrání dodavatele.	21
1.19	Zálohové zdanění mzdy u „vedlejšího“ zaměstnavatele.	21
1.20	Zálohové zdanění mzdy zaměstnance s „Prohlášením k dani“.	22

téma čísla:

Odpisy

2.1	Rovnoměrné odpisy a zrychlené odpisy ...	24
2.2	Mimořádné odpisy.	25
2.3	Odepsání vozidla formou mimořádných odpisů.	25
2.4	Odpisování automobilu formou mimořádných odpisů.	26
2.5	Nadlimitní vozidlo.	27
2.6	Bezemisní osobní automobil.	28
2.7	Smlouva o finančním leasingu vozidla ...	29
2.8	Automobil v obchodním majetku.	29
2.9	Nový osobní automobil.	30
2.10	Odpisování nové bytové jednotky.	31
2.11	Podlimitní vozidlo.	32

2.12	Odpisování počítače formou mimořádných odpisů.	32
2.13	Rovnoměrné odpisování vozidla.	33
2.14	Odpisování traktoru.	34
2.15	Odpisování pořízeného traktoru.	34
2.16	Spolupráce osob.	35

téma čísla:

„Státní kategorie“

a dohody

ve zdravotním pojištění

3.1	Minimální vyměřovací základ.	36
3.2	Přihlašování a odhlašování zaměstnanců.	37
3.3	Pracovní smlouva a dohody.	37
3.4	Význam výše příjmu.	38
3.5	Rozhodné období.	38

Zaměstnávání poživatele důchodu

3.6	Odpčet od dosaženého příjmu zaměstnance.	39
3.7	DPP nezakládající účet na zdravotním pojištění.	40
3.8	Nemoc zaměstnaného poživatele důchodu.	40
3.9	Přiznání důchodu se zpětnou platností.	41
3.10	Příjmy z typově různých dohod.	41
3.11	Přiznání důchodu zaměstnanci.	42
3.12	Nepravidelný příjem.	42
3.13	Souběh zaměstnání s výkonem samostatné výdělečné činnosti.	43

Zaměstnávání jiných osob, za které je plátcem pojistného stát

3.14	Zvláštní „státní kategorie“ studentů a výkon výdělečné činnosti.	44
3.15	Hranice 26 let ve zdravotním pojištění.	45
3.16	Celodenní osobní a řádná péče a neplacené volno.	45
3.17	Péče o závislou osobu a minimum ve zdravotním pojištění.	46
3.18	DPČ a Úřad práce.	47

Daně v praxi

Zákon o daních z příjmů

4.1	Rodinný domek.	48
4.2	Darovací smlouva.	48
4.3	Zděděný traktor v podnikání.	49
4.4	Výpočet zálohy na daň z příjmů.	50
4.5	Zděděná bytová jednotka.	51
4.6	Činžovní dům s byty.	51

4.7	Zděděný dvoupokojový byt	52	4.50	Poskytnutí služby osobě registrované k dani v jiném členském státě	74
4.8	Příjem z majetkového prospěchu	52	4.51	Dodání zboží do jiného členského státu a osvobození od daně	75
4.9	Spoluvlastnický podíl	53	4.52	„Poukaz“ pro účely DPH	75
4.10	Zděděný nákladní automobil	53	4.53	Finanční leasing stroje a přiznávání daně	76
4.11	Daňový výdaj k příjmům z nájmu	54	4.54	Poskytnutí služby a přiznávání daně	76
4.12	Bezüplatný příjem poplatníka	54	4.55	Režim přenesení daňové povinnosti a přiznání daně	77
4.13	Bezüročná smlouva o zápůjčce	54	4.56	Osoba registrovaná k dani v jiném členském státě a přijetí služby	78
4.14	Pozdní úhrada daně	55	4.57	Princip plnění osvobozeného bez nároku na odpočet daně	78
4.15	Bezüročná zápůjčka	55	4.58	Zálohy na dodání zboží v tuzemsku a přiznání daně	79
4.16	Úrok z prodlení	56	4.59	Oprava faktury a DPH	80
4.17	Daňový nedoplatek	56	4.60	DPH u ubytovací služby	81
4.18	Pozdní podání daňového přiznání	57	4.61	Sazba DPH u veterinárních léčiv	81
4.19	Dvě bezúročné zápůjčky	58			
4.20	Bezüročná zápůjčka zaměstnanci	58			

Daňová kontrola

4.21	Dokumentace	59
4.22	Nová tříletá prekluzivní lhůta	59
4.23	Zahájení daňové kontroly	60
4.24	Uplynutí prekluzivní lhůty	60
4.25	Léčebný pobyt a daňová kontrola	61
4.26	Zmaření účelu výpovědi	61
4.27	Průběh daňové kontroly	62
4.28	Prekluzivní lhůta pro doměření daně	62
4.29	Obsah jednotlivých písemností	63
4.30	Náklady na reprezentaci	63
4.31	Zastupování zástupcem	64
4.32	Výsledek kontrolního zjištění	64
4.33	Vyjádření daňového subjektu	65
4.34	Externí účetní	65
4.35	Kontrola po uplynutí zákonné prekluzivní lhůty	66
4.36	Lhůta na vyjádření	66
4.37	Utajené dokumenty	66
4.38	Lhůta pro stanovení daně	67
4.39	Trestní oznámení	67

DPH

4.40	Záloha na dvě zdanitelná plnění s různými sazbami daně	68
4.41	Úplaty nesouvisející s plněním se nezdaňují	69
4.42	Slevové kupóny prodejce zdaní	69
4.43	Stavební práce v tuzemsku mezi plátcí	70
4.44	Záloha na dodání zboží v tuzemsku	71
4.45	Dostatečně neurčitá záloha není předmětem DPH	71
4.46	Jednouúčelový poukaz versus „jednouúčelová“ záloha předem	72
4.47	Záloha na zdanitelné plnění vyšší než konečná cena	73
4.48	DPH podléhají jen dostatečně určité zálohy a poukazy	73
4.49	Pořízení zboží z jiného členského státu	74

4.50	Poskytnutí služby osobě registrované k dani v jiném členském státě	74
4.51	Dodání zboží do jiného členského státu a osvobození od daně	75
4.52	„Poukaz“ pro účely DPH	75
4.53	Finanční leasing stroje a přiznávání daně	76
4.54	Poskytnutí služby a přiznávání daně	76
4.55	Režim přenesení daňové povinnosti a přiznání daně	77
4.56	Osoba registrovaná k dani v jiném členském státě a přijetí služby	78
4.57	Princip plnění osvobozeného bez nároku na odpočet daně	78
4.58	Zálohy na dodání zboží v tuzemsku a přiznání daně	79
4.59	Oprava faktury a DPH	80
4.60	DPH u ubytovací služby	81
4.61	Sazba DPH u veterinárních léčiv	81

Automobil

4.62	Uplatnění daňových odpisů na auto	82
4.63	Paušál na dopravu	82
4.64	Odepsaný evidovaný majetek	83

Postupy účtování

Účtování záloh a závdavků

5.1	Typický průběh obchodních záloh a závdavků	84
5.2	Tradiční účtování – 100 % záloha v cizí měně	85
5.3	Tradiční účtování o zálohách	86
5.4	Zálohy na energie a jejich vyúčtování	86
5.5	Účtování záloh na cenu spotřebované elektřiny – nová metodika	88
5.6	Zálohy na energie a jejich vyúčtování – historické účtování	89
5.7	Dvě zálohy na pořízení DHM a doplatek v cizích měnách – nové účtování	89
5.8	Účtování záloh a splatné DPFO při souběhu více druhů příjmů	91

Rezervy a dohadné položky

5.9	Zaplacené zálohy na splatnou daň z příjmů	92
5.10	Tvorba rezervy na opravu střechy	92
5.11	Rezerva na záruční opravy	93
5.12	Nákladové úroky	93
5.13	Dohadná položka na spotřebu energie	94
5.14	Nákup poštovních známek	94
5.15	Účtování zápůjčky s úroky placenými pozadu	95
5.16	Poštovní známky	95
5.17	Prodej poukazu	96

Zaměstnávání

Mzdy a odvody

6.1	Odměna jednatele s.r.o.	97
6.2	Příjmy v družstvu	98
6.3	Opětovné zahájení podnikání	98
6.4	Postup podle koordinačních nařízení EU ..	99
6.5	Členství ve statutárním orgánu po skončení zaměstnání	99
6.6	Zaměstnanec ve vazbě	100
6.7	Promlčení penále.	100
6.8	Práce v zahraničí.	101
6.9	Neplacené volno a neomluvená absence v kontextu minimálního vyměřovacího základu	102
6.10	Pracovní smlouva a dohoda ve zdravotním pojištění	102
6.11	Příjmy bez odvodu pojistného	103
6.12	Důležitost minimálního vyměřovacího základu	104
6.13	Dohoda o pracovní činnosti a minimální vyměřovací základ	104
6.14	Zaměstnání nezakládající účast na zdravotním pojištění	105
6.15	Posuzování hlavního zdroje příjmů ve zdravotním pojištění	106
6.16	Kdy občan není ve zdravotním pojištění osobou samostatně výdělečně činnou? ..	107
6.17	Správný počet „státních pojistěnců“	108

Zákoník práce

6.18	Rada zaměstnanců-pomocník firmy	109
6.19	Syndrom open space.	109
6.20	Teplota na pracovišti	110
6.21	Špatné pracovní výsledky	110
6.22	Působnost rady zaměstnanců	111
6.23	Klimatizace a větrání na pracovišti	111
6.24	Dovolená bez souhlasu zaměstnavatele.	112
6.25	Změna požadavků pro výkon práce.	112
6.26	Rozvrh pracovní doby v dohodě o práci	113
6.27	Odvolání z dovolené	113
6.28	Porušení pokynů k práci	114

6.29	Převedení dovolené.	114
6.30	Může zaměstnanec konkurovat firmě? ..	115
6.31	Volný přístup cizinců na trh práce	115
6.32	Snížení pracovní náplně a nadbytečnost zaměstnance	116
6.33	Vyšší odstupné	116
6.34	S kým uzavírat manažerskou smlouvu ..	117
6.35	Náhylnost k úrazu nerozhoduje	117
6.36	Příplatek za práci ve ztíženém pracovním prostředí.	118
6.37	Úžeh a úpal jako pracovní úrazy	118
6.38	Kdy se přestávka započítá do pracovní doby?	119
6.39	Elektronické doručení písemnosti	119
6.40	Příspěvek při přechodu na nový podnikatelský program.	120
6.41	Porušení rovnosti při odstupném	120
6.42	Kdo nemůže dostat výpověď z pracovního poměru	121
6.43	Hromadné čerpání dovolené	121
6.44	Jmenování bez výběrového řízení.	122
6.45	Náhrada výdajů za ubytování při pracovních cestách zaměstnanců	122
6.46	Je možné sjednat delší výpovědní dobu? ..	123
6.47	Příplatky v dohodách o práci	123
6.48	Tlumočnice	124

Veřejný sektor

Veřejná správa

7.1	Výkon veřejné funkce	125
7.2	Nepodnikatelský subjekt a pracovní volno ..	125
7.3	Státní zaměstnanec – skončení služebního poměru	126

Obce a kraje

7.4	Souběh nároku na odbytné a na odchodné státního úředníka	126
7.5	Pracovněprávní kompetence starosty a tajemníka obecního úřadu vůči zaměstnancům obce	127
7.6	Porušení pracovněprávní povinnosti úředníka ÚSC	128

**1 0 0 0
řešení**
7-8/2024
měsíčník
XXIII. ročník

Vydává
PORADCE s.r.o., IČO: 25836200
Hlavní třída 28/2020,
737 01 Český Těšín
tel.: 558 731 125–127
e-mail: abo@i-poradce.cz
http: www.i-poradce.cz

Odpovědná redaktorka
Jarmila Blašíčková

Redaktorka
Andrea Súkeníková
Šárka Vachoušková

Tisk srpen 2024

Zákaznické centrum
Objednávky předplatného
telefonicky: 732 479 069, 732 708 627
faxem: 558 731 128
e-mailem: abo@i-poradce.cz
e-shop: www.i-poradce.cz

Za správnost uváděných údajů
odpovídají autoři.

ISSN: 1212-4710
MK ČR E 8436

Zálohy a závdavky

U velkých nebo dlouhodobých obchodních zakázek, stejně jako u průběžných dodávek elektřiny, tepla a plynu, kdy se celková spotřeba (a tedy konečná cena) určuje až za poměrně dlouhé časové (zúčtovací) období, je dodavatel obecně v horší pozici, proto bývá v praxi sjednáno poskytnutí záloh na konečnou cenu. Dodavatel tak má v průběžně inkasovaných penězích záruku, že neodejde s prázdnou a okamžitě může disponibilní prostředky využít k úhradě jeho výloh (vstupů) spojených s dlouhodobě poskytovaným plněním. A systém záloh je obecně vzato výhodný rovněž pro odběratele, kteří průběžně po delší časové období platí relativně nízké částky (zálohy), které je finančně příliší nezatěžují a konečná cena, resp. doplatek nad zálohy pak již nevypadá až tak hrozivě...

Třebaže předmětem daně z přidané hodnoty je obecně dodání zboží a poskytnutí služby, neunikne ji ani záloha placená na tato plnění, nejde-li o zvláštní režim, jako je např. přenesení daňové povinnosti na příjemce. U daní z příjmů – fyzických i právnických osob – s typicky ročním zdaňovacím obdobím je s ohledem na potřebu průběžného plnění státní kasy stanoven systém záloh na daň; přirozeně s řadou výjimek. Se snížením rozsahu i sazby daně silniční od roku 2020 došlo ke zrušení záloh na tuto daň, třebaže jejím zdaňovacím obdobím zůstal kalendářní rok. Zálohovou daní pochopitelně přestala být i daň z nabytí nemovitých věcí, když byla bez nástupce zrušena v roce 2020. Daně spotřební, energetické (ekologické) ani z hazardních her s měsíčním, resp. čtvrtletním zdaňovacím obdobím zálohovat nepotřebují. A poslední česká daň – z nemovitých věcí – s ročním

zdaňovacím obdobím se chytře vyhnula dlouhému čekání na úhradu tím, že je prostě splatná již během zdaňovacího období.

Zatímco u neúčtujících fyzických osob se platba provozní zálohy obvykle ihned projeví v základu daně z příjmů, v případě účetních jednotek v souladu s účetními pravidly zálohy vyčkávat až na dokončení transakce. Nicméně existují výjimky, například když neúčtující OSVČ poskytne zálohu obchodní korporaci, kterou vlastní nebo řídí, pak bude zaplacená záloha daňovým výdajem teprve při konečném zúčtování. Občas se zapomíná, že předem přijatá záloha na budoucí kupní smlouvu může u fyzických osob zhatit možnost osvobození od daně. A od roku 2014 vyvstal problém se zdaňováním záloh vyplacených společníkům s.r.o. nebo a.s. na podíly na zisku.

S příchodem nového občanského zákoníku od roku 2014 se náš právní řád rozšířil také o – závdavky – které se sice na první pohled velmi podobají zálohám, ovšem při podrobnějším pohledu se mezi nimi vyjeví řada věcných odlišností. Pro zjednodušení praxe však účetní a daňové předpisy jejich dílčí rozdíly vesměs přehlížejí.

Účetní výsledek hospodaření (zisk či ztráta) se určí jako **rozdl všech výnosů a nákladů** za příslušné účetní období (až na výjimky). Dle účetní teorie **jsou výnosy hrubé přírůstky ekonomických užitků** vznikající běžnými činnostmi účetní jednotky, jestliže vedou ke zvýšení vlastního kapitálu, a to nikoli v souvislosti s příspěvky vlastníků. A **náklady představují výši peněžních prostředků nebo jiných aktiv, jež byly vydány, použity či spotřebo-**

vány v důsledku činnosti účetní jednotky, jakož i zvýšení dluhů vyvolané touto činností.

Vztah mezi výnosy a příjmy přitom může nabývat tří podob:

1. výnos = příjem (např. tržba za výrobky nebo služby v hotovosti, inkasovaný úrok, přijatá smluvní pokuta)
2. výnos, který není příjmem (např. vznik pohledávky, kurzový zisk, zvýšení reálné hodnoty akcií)
3. příjem, který není výnosem (např. přijatá záloha nebo dotace, čerpaný úvěr, peněžitý vklad společníka)

Obdobně rovněž vztah mezi náklady a výdaji může mít tři podoby:

1. náklad = výdaj (např. nákup materiálu a zboží v hotovosti, zúčtované a vyplacené mzdy, zaplacená oprava)
2. náklad, který není výdajem (např. vznik dluhu/závazku, odpis dlouhodobého majetku, tvorba rezervy)
3. výdaj, který není nákladem (např. poskytnutá záloha/závdavek, nákup

dlouhodobého majetku, splátka úvěru)

Podle § 23 ZDP je základem daně z příjmů rozdíl, o který „zdanitelné“ příjmy převyšují výdaje, a to při respektování jejich věcné a časové souvislosti v daném zdaňovacím období. Přičemž u účetních jednotek **jsou příjmy jejich účetní výnosy a výdaji účetní náklady** (§ 21h ZDP), jejichž rozdíl se upraví podle daňového zákona. **Pro zjištění základu daně z příjmů se u účtujících poplatníků sice vychází z účetnictví, ovšem pouze pokud ZDP nebo zvláštní předpis nestanoví jinak a nedochází-li ke krácení daňové povinnosti jiným způsobem. Východí základnou je účetní výsledek hospodaření (zisk nebo ztráta) před zdaněním, a to vždy bez vlivu:**

- Mezinárodních účetních standardů,
- zápisů v knihách podrozvahových účtů a
- tzv. komponentního účetního odpi-
sování.

Ing. Martin Děrgel

Komentované zákony

Objednávejte: 558 731 125, 732 708 627,
e-mailem: abo@i-poradce.cz,
e-shop: www.i-poradce.cz

1.1 Zálohy neovlivní účetní ani daňový výsledek

Firma Obilí, s.r.o. se zabývá pěstováním a prodejem obilí. Na počátku sledovaného účetního období měla v pokladně 10 000 Kč a na bankovním účtu 90 000 Kč, načež v období uskutečnila tyto účetní operace:

a) koňská farma (odběratel) zaplatila za odběr krmného ovsa
(výnos = příjem)	100 000 Kč
b) dodání obilí (pohledávka) mlýnům, zatím neuhrazeno
(výnos ≠ příjem)	200 000 Kč
c) drůbežárna (odběratel) poslala na účet zálohu na obilí
(příjem ≠ výnos)	300 000 Kč
d) účetní jednotka nakoupila osivo, které uhradila z účtu
(náklad = výdaj)	150 000 Kč
e) externí oprava traktoru (dluh), zatím nebyla uhrazena
(náklad ≠ výdaj)	50 000 Kč
f) z účtu zaplacená záloha chemičce (dodavateli) za postřiky
(výdaj ≠ náklad)	60 000 Kč

Jak je to z pohledu daní?

Za dané období firma Obilí, s.r.o. dosáhla účetního zisku 100 000 Kč (výnosy – náklady = 100 000 + 200 000 – 150 000 – 50 000). Stejně to vidí daně z příjmů, takže prozatím činí základ daně rovněž 100 000 Kč.

1.2 Pozor na zálohy spojené účtující osobě

OSVČ vedoucí daňovou evidenci uhradila 12. 12. 2023 zálohu na dodání zboží 50 000 Kč ve prospěch s. r. o., v němž má 100 % majetkovou účast. V lednu 2024 bylo zboží dodáno, načež OSVČ doplatila zbylých 20 000 Kč, jelikož celková cena činila 70 000 Kč (DPH neuvažujeme).

Jak postupovat v dané situaci?

Částka zálohy uhrazené v prosinci ve výši 50 000 Kč byla v roce 2023 daňovým výdajem v rámci daňové evidence OSVČ. V souladu s § 5 odst. 10 písm. b) ZDP, však bylo nutné o ni zvýšit základ daně za tento rok, přesněji řečeno rozdíl příjmů a výdajů ze samostatné činnosti (podnikání). Zálohu totiž přijal účtující dodavatel zboží (s.r.o.), pro něhož nebyla zdanitelným výnosem roku 2023, přičemž mezi těmito „spojenými osobami“ mohla být záloha dohodnuta kvůli „daňové optimalizaci“.

Naproti tomu v roce 2024, kdy došlo

k zúčtování zálohy – díky čemuž s.r.o. coby dodavatel zboží vykáže zdanitelný výnos z titulu prodeje zboží – naopak bude zase o těchto 50 000 Kč snížen základ daně OSVČ za tento rok, přesněji řečeno rozdíl příjmů a výdajů z podnikání. Dalším daňovým výdajem tohoto roku samozřejmě bude doplatek kupní ceny zásob, tj. 20 000 Kč, a to již standardně jako daňový výdaj v rámci daňové evidence OSVČ.

Pozor, tento režim záloh je něco jiného, než známější test „ceny obvyklé“ mezi spojenými osobami...

1.3 Daňové úpravy OSVČ při ukončení podnikání

Podnikatel k 30. 6. 2024 z důvodu odchodu do důchodu skončil s podnikáním jako fyzická osoba (OSVČ), o němž vedl účetnictví. K 30. 6. 2024 vykazoval následující stavy daňově relevantních účtů:

- (D 451) zákonná rezerva 300 000 Kč na opravy skladiště zahrnutého do obchodního majetku,
- (D 391.1) zákonná opravná položka ve výši 200 000 Kč k nedobytné pohledávce za dlužníkem,
- (D 391.9) čistě účetní (ostatní) opravná položka ve výši 100 000 Kč k obtížně prodejným zásobám,
- (D 324) od zákazníka přijatá záloha 50 000 Kč na kupní cenu za dohodnuté objednané zboží,
- (MD 153) výrobci zboží zaplacená záloha 40 000 Kč na kupní cenu za dohodnuté objednané zboží.

Jaké jsou povinnosti OSVČ v daném případě?

Z důvodu ukončení samostatné činnosti alias podnikání musí dotýčná účtující OSVČ provést následující daňové úpravy účetního výsledku hospodaření za zdaňovací období (účetní období) kalendářního roku 2024:

- zvýšení o zákonnou rezervu ve výši 300 000 Kč na opravy skladiště,
- zvýšení o zákonnou opravnou položku ve výši 200 000 Kč k pohledávce, současně ale využije § 24

odst. 2 písm. y) ZDP a předmětnou pohledávku daňově účinně odepíše do výše kryté touto opravnou položkou,

- zvýšení o zálohu přijatou ve výši 50 000 Kč na prodej zboží, při jejímž zúčtování by se účtovalo do výnosů,
- snížení o zálohu zaplacenou 40 000 Kč na koupi zboží, při jejímž zúčtování by se účtovalo do nákladů.

1.4 Přepočet zálohy na daň za kratší období

Společnost ABC, s.r.o. vznikla 1. 7. 2023 a za své první zdaňovací období roku 2023 podala ve lhůtě do 1. 4. 2024 přiznání k DPPO na daň 100 000 Kč. Načež chtěl jednatel nastavit placení pololetních záloh na daň 40 000 Kč.

Jak je to z pohledu daní?

Pozorná účetní však jednatele upozornila, že jelikož se „poslední známá daňová povinnost“ ABC, s.r.o. týkala jen části zdaňovacího období kratší než

12 měsíců – mělo pouze 6 měsíců – je nutno jí pro účely placení záloh na daň přepočíst.

A to následovně: fiktivní poslední známá daňová povinnost pro účely záloh na daň = skutečná daň za 6 měsíců roku 2023 / počet měsíců pobírání příjmů podléhajících dani x 12 měsíců = 100 000 Kč / 6 měsíců x 12 měsíců = 200 000 Kč. Takže rázem firmě vznikla čtvrtletní zálohová povinnost á 50 000 Kč.

1.5 Zaměstnanec s prohlášením k dani – zaúčtování mzdy

Paní podepsala u zaměstnavatele prohlášení k dani, kde uplatňuje základní slevu na dani a daňové zvýhodnění na tři vyživované děti. Její hrubá mzda je 40 000 Kč, z níž si platí mj. 5 000 Kč na stavební spoření.

Jaký je způsob účtování?

Text	Kč	MD	D
Záloha na mzdu za červen 2024 vyplacená zaměstnankyni na žádost	10 000	331	211
Zúčtování hrubé mzdy (dále také jen „HM“) za měsíc červen 2024	40 000	521	331
Srážka z hrubé mzdy na úhradu sociálního pojištění (7,1 % HM)	2 840	331	336.1
Srážka z hrubé mzdy na úhradu zdravotního pojištění (4,5 % HM)	1 800	331	336.2
Pojistné na sociální zabezpečení hrazené zaměstnavatelem (24,8 % HM)	9 920	524	336.1
Pojistné na zdravotní pojištění hrazené zaměstnavatelem (9 % HM)	3 600	524	336.2
Základ pro výpočet zálohy na daň = HM (žádné osvobozené/nedaněné příjmy)	40 000	–	–
Základ pro výpočet zálohy na daň zaokrouhlený na stovky nahoru (nebylo třeba)	40 000	–	–
Vypočtená záloha na daň (15 % ze základu, práh pro sazbu 23 % je ještě daleko)	6 000	–	–
Základní měsíční sleva na dani na poplatníka (§ 35ba odst. 1 písm. a) ZDP)	2 570	–	–
Záloha na daň snížená o „osobní“ slevy na dani ve smyslu § 35ba ZDP	3 430	–	–
Měsíční daňové zvýhodnění na 3 děti (1.267 + 1.860 + 2.320) Kč, z toho:	5 447	–	–
• měsíční sleva na dani (do výše zálohy na daň po „osobních“ slevách),	3 430	–	–
• měsíční daňový bonus (lze vyplatit, neboť HM přesahuje limit 9 450 Kč)	2 017	342	331
Záloha na daň z příjmů po slevách „osobních“ a z daňového zvýhodnění	0	331	342
Srážka ze mzdy na základě dohody se zaměstnavatelem na stavební spoření	5 000	331	379

Doplatek mzdy na účet Ivy (40 000 – 10 000 – 2 840 – 1 800 + 2 017 – 5 000)	22 377	331	221
Odvod pojistného na sociální zabezpečení (2 840 Kč + 9.920 Kč)	12 760	336.1	221
Odvod pojistného na zdravotní pojištění (1 800 Kč + 3 600 Kč)	5 400	336.2	221
Poukázání měsíčního daňového bonusu správcem daně zaměstnavateli na žádost (jde o výjimečný postup, obvykle se o vyplacený bonus sníží odvod záloh na daň)	2 017	221	342

1.6 Záloha zaměstnanci na drobné výdaje

Zaměstnanec (podepsané prohlášení k dani, jen základní osobní sleva na dani) pracuje jako zákaznický opravář zařízení vyráběných zaměstnavatelem. Jelikož při opravách u zákazníků je často nutno koupit spotřební materiál, je zaměstnanci vždy k 1. dni kalendářního měsíce poskytnuta záloha na drobné výdaje 5 000 Kč (není předmětem daně z příjmů podle § 6 odst. 7 písm. c) ZDP), kterou je povinen vyúčtovat do 10. dne dalšího měsíce. Nedoplatek nebo přeplatek se vypořádá při výplatě mzdy za kalendářní měsíc, na který byla záloha poskytnuta.

Jak postupovat v dané situaci?

Datum	Text	Částka	MD	D
1. 5.	Záloha na drobné výdaje spojené s opravami u zákazníků	5 000	335	211
10. 6.	Vyúčtování zálohy doložené zjednodušenými daňovými doklady:	3 500	–	335
	• pořizovací cena koupeného materiálu (okamžitá spotřeba) bez daně	2 892	501	–
	• 21 % DPH na vstupu dle daňových dokladů (plný nárok na odpočet)	608	343	–
12. 6.	Zúčtování hrubé mzdy (HM) dotyčného zaměstnance za měsíc květen	40 000	521	331
	Pojistné na sociální a zdravotní pojištění zaměstnavatele (24,8 + 9) % HM	13 520	524	336
	Srážka z hrubé mzdy na sociální a zdravotní pojištění (7,1 + 4,5) % HM	4 640	331	336
	Záloha na daň snížená o slevy na dani (15 % ze 40 000 Kč – 2 570 Kč)	3 430	331	342
	Srážka ze mzdy za květen z titulu přeplatku na záloze na drobná vydání	1 500	331	335
15. 6.	Výplata čisté mzdy za květen (40 000 Kč – 4.640 – 3.430 – 1.500) na účet	30 430	331	221

1.7 Poslední známá daňová povinnost se může změnit

Živnostník za rok 2023 podával daňové přiznání k DPFO v základní tříměsíční lhůtě, konkrétně tak učinil 20. 3. 2024. Přičemž mu vyšla daň za rok 2023 – po uplatnění všech odpočtu a slev včetně daňového zvýhodnění na dvě vyživované děti – ve výši 148 000 Kč. Tato částka je „poslední známou daňovou povinností“, která je určující pro výši a periodicitu záloh na daň pro následující zálohové období počínající 2. dubnem 2024. V souladu s § 38a odst. 3 ZDP se tedy jen těsně (o 2 001 Kč) vyhnul čtvrtletním zálohám na daň, a je povinen zaplatit dvě pololetní záloh ve výši á 40 % (59 200 Kč), které jsou splatné do 15. 6. a 15. 12. 2024. Dotyčný poplatník v srpnu 2024 zjistil, resp. si uvědomil, že u syna neměl nárok na daňové zvýhodnění za celý rok 2023. První vysokou školu totiž řádně ukončil státní závěrečnou zkouškou již 20. dubna 2023, a tu druhou začal studovat až od 8. října 2023.

Jaký je správný postup?

V těchto případech se podle § 14 zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů za soustavnou přípravu dítěte na budoucí povolání považuje sice doba od ukončení studia na vysoké škole do dne, kdy se dítě stalo studentem téže nebo jiné vysoké školy, ovšem nejdéle po dobu tří kalendářních měsíců následujících po měsíci, v němž dítě ukončilo první zmiňované studium.

Takže na syna – nemá 26 let a žije v domácnosti s poplatníkem – si mohl pan Petr nárokovat daňové zvýhodnění v roce 2023 od ledna pouze do července a pak zase až od října do prosince. Kvůli tomu pokleslo jeho daňové zvýhodnění na dotyčné – v daňovém pořadí „první“ – vyživované dítě o 2 x 1 267 Kč = 2 534 Kč, což zvýšilo DPFO podnikate-

tele za rok 2023 na 150 534 Kč. Nejenže musí kvůli tomuto svému přehlednutí (neznalosti) podat do konce září 2024 dodatečné přiznání k DPFO za rok 2023 na vyšší daň a tuto doplatit, ale změní se tím i výše a periodičita záloh probíhajícího zálohového období.

►► **Za soustavnou přípravu na povolání se považuje doba od ukončení studia na jedné vysoké škole do dne nástupu na jinou školu.** ◀◀

záloh probíhajícího zálohového období. Rázem se z pololetní á 40 % stane čtvrtletní á 25 % zálohová povinnost. Naštěstí se to netýká již dříve splatných záloh. Tato

změna je totiž platná až od následujícího dne po termínu pro podání dodatečného přiznání – příp. ode dne jeho opožděného podání – až od 1. října 2024.

V říjnu 2024 proběhne u podnikatele blesková daňová kontrola, která odhalí chyby v uplatnění daňových výdajů za rok 2023.

Výsledkem bude doměření ještě vyšší daně 200 000 Kč, a protože se podnikatel vzdá práva na odvolání, nabude rozhodnutí právní moci již v listopadu 2024. V souladu s § 174 odst. 4 DŘ nastává účinnost změny poslední známé daně následující měsíc po právní moci rozhodnutí o stanovení daně. Takže již prosincovou čtvrtletní zálohu na daň splatnou do 15. 12. 2024 – a samozřejmě i ty další – bude muset dotyčný poplatník vypočítat z opět nové navýšené poslední známé daňové povinnosti coby 25 % z 200 000 Kč.

1.8 Studentské brigády mohou být ještě výhodnější

Student si při studiu vysoké školy přivydělává po různých brigádách. Často jde třeba jen o nárazové akce na jeden nebo několik málo dní anebo má souběžně dvě kratší práce (dopolední roznáška reklamních letáků a odpoledne doplňování zboží v supermarketu apod.). Prakticky vždy jde o DPP s odměnou do 10 000 Kč za měsíc.

Jaké je správné řešení?

Jelikož odměny za jeho dohody o provedení práce („DPP“) u žádného zaměstnavatele nepřesáhnou daňové pojistný měsíční limit 10 000 Kč, resp. od července 2024 zřejmě 10 500 Kč, tak výhodně nepodléhají veřejnoprávnímu povinnému pojištění na sociální ani na zdravotní pojištění. A protože student jako většina mladých nerada „řeší papíry“, tak coby poplatník daně z příjmů ze závislé činnosti se nikdy neobtěžoval podepsat (učinit) Prohlášení k dani. Souběh těchto dvou skutečností – podlimitní příjmy a absence Prohlášení k dani – pro zaměstnavatele znamená, že je musí zdanit formou tzv. srážkové daně 15 %. Kterou nemohou snížit ani o základní osobní slevu na dani na poplatníka, holt platí žádné prohlášení k dani = žádné úlevy na dani.

S čímž se student buď může pasivně smířit – pak toto srážkové zdanění zůstane konečným řešením, nebo to může zvrátit a značnou část daně dostat zpět; lákavější druhá možnost má dvě varianty – částečnou a úplnou.

Částečná varianta je sice snazší, ale řeší pouze zdanění u posledního zaměstnavatele v daném roce. Jedině tohoto může totiž – nejpozději do 15. 2. 2025 – požádat o změnu režimu zdanění „srážkového“ na zálohové dodatečným podepsáním Prohlášení k dani za uplynulý rok 2024. Umožňuje to § 38k odst. 7 ZDP – k velké neľibosti mzdových účetních... Pouze tento aktivně poplatníkem oslovený poslední zaměstnavatel pak zpětně změní způsob

zdanění na takový, který b odpovídal podepsanému Prohlášení k dani. Což pro studenta hlavně znamená to, že vypočtenou daň bude již možno snížit o „osobní“ slevu na dani na poplatníka. A to nejen za měsíce, kdy u tohoto zaměstnavatele pracoval (ve výši á 2 570 Kč), ale standardně jako u každého ročního zúčtování záloh na daň z příjmů ze závislé činnosti v plné (celoroční) výši 30 840 Kč. Čímž se nejspíše zcela anuluje daňová povinnost dotyčného Petra, kterému tento zaměstnavatel vrátí příslušný přeplatek na dani za rok 2024. Ovšem u jeho ostatních – předešlých – zaměstnavatelů, u nichž rovněž student pro rok 2024 nepodepsal Prohlášení k dani, i nadále zůstává s konečnou platností ve státním rozpočtu utopena srážková daň 15 % z podlimitních odměn za jeho dohody o provedení práce; a současně zřejmě plně nevyužil svou slevu na dani.

Aby coby poplatník zvrátil srážkové zdanění příjmů ze všech brigád, musel by **do 1. dubna 2025 podat daňové přiznání k dani z příjmů** za uplynulý rok 2024, kam uvede všechny příjmy z brigád (závislé činnosti) sražené onou „srážkovou daní“. Nejde o nic děsivě administrativně náročného. Postačí, když si od každého zaměstnavatele vyžádá potvrzení o sražené dani podle § 38j odst. 3 ZDP, z nichž opíše úhrn příjmů a sražených daní do příslušných kolonek daňového přiznání (stačí kratší varianta tiskopisu D).